

Vastaus kirjalliseen kysymykseen leskeneläkkeen riittävyyden turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Savola/kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 134/2018 vp:

Miten hallitus turvaa leskeneläkkeen riittävyyden huomioiden samassa ruokakunnassa asuvat täysi-ikäiset toisen asteen opiskelijat?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Kuten kirjallisessa kysymyksessä todetaan, perhe-eläkkeen tarkoituksena on turvata lesken ja lasten toimeentuloa perheenhuoltajan kuoleman jälkeen. Usein toimeentulon avustamisen tarve on suurempi silloin, kun edunjättäjällä on kuollessaan ollut alaikäisiä lapsia. Perhe-eläkejärjestelmään kuuluu leskeneläkkeen lisäksi lapseneläke. Uusien lapseneläkkeiden määrä on laskenut vuosia, muun muassa työikäisten kokonaiskuolleisuuden pienentymisen vuoksi.

Lapsen elatuksesta annetun lain mukaan lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy lapsen täyttäessä 18 vuotta. Vanhemmat vastaavat lapsen koulutuksesta aiheutuvista kustannuksista myös edellä mainitun ikärajan jälkeen, jos se harkitaan kohtuulliseksi. Tällöin otetaan erityisesti huomioon lapsen taipumukset, koulutuksen kesto aika, siitä aiheutuvien kustannusten määrä sekä lapsen mahdollisuudet koulutuksen päätyttyä itse vastata koulutuksestaan aiheutuneista kustannuksista. Näin ollen siviilioikeudellisten säännösten mukaan lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy pääsäännön mukaan lapsen täyttäessä 18 vuotta. Pääsäännön mukaan opintososiaaliset etuudet turvaavat täysi-ikäisen lapsen koulutusaikaisen toimeentulon.

Työeläkelakien mukaisella perhe-eläkkeellä korvataan sitä ansiotulon menetystä, joka perheenhuoltajan kuolemasta aiheutuu. Työeläkelakien mukaista lapseneläkettä voidaan maksaa työeläkelakien piiriin kuuluneen edunjättäjän alle 18-vuotiaalle lapselle. Ikärajan perustana on pääsääntö, jonka mukaan lapsen oikeus saada elatusta vanhemmiltaan päättyy lapsen täyttäessä 18 vuotta. Kelan yleisellä perhe-eläkkeellä turvataan lesken ja lasten vähimmäistoimeentulo. Kelan lapseneläkkeeseen oikeus on edunjättäjän alle 18-vuotiaalla lapsella ja alle 21-vuotiaalla päätoimisesti opiskelevalla lapsella.

Lapsen toimeentuloa perheenhuoltajan kuoleman jälkeen turvataan myös muuten. Työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiseen lapseneläkkeeseen on oikeus alaikäisen lapsen lisäksi lapsella, joka opiskelee päätoimisesti tai joka vahingoittuneen kuollessa oli työkyvyttömyyden vuoksi kykenemätön elättämään itsensä. Oikeus lapseneläkkeeseen säilyy niin kauan kuin mainittu olosuhde jatkuu, mutta kuitenkin enintään siihen saakka, kun lapsi täyttää 25 vuotta. Liikenneva-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 134/2018 vp

kuutuslain nojalla maksetaan elatuksen menetyksen korvausta elatukseen tai elatusapuun oikeutetulle, jonka elatuksesta huolehtinut henkilö on menehtynyt liikennevahingossa. Lapselle suoritetaan korvausta elatuksen menetyksestä 18 vuoden ikään saakka. Korvausta suoritetaan kuitenkin 21 vuoden ikään saakka, jos lapsi jatkaa ammattiin valmistavaa opiskelua 21 vuoden ikään saakka. Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen mukaisia edunsaajia ovat vakuutetun puoliso, rekisteröidyn parisuhteen osapuoli sekä vakuutetun alle 22-vuotiaat lapset.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on kolmikantaisesti selvitetty työeläkejärjestelmän perhe-eläketurvan kehittämis- ja ajanmukaistamisvaihtoehtoja. Työ perustuu työmarkkinoiden keskusjärjestöjen sopimukseen vuoden 2017 eläkeuudistuksesta. Selvityksessä käsitellään työeläkelaikien mukaisen perhe-eläkejärjestelmän kehitystä ja nykytilaa erilaisista näkökulmista, arvioidaan nykyisen järjestelmän toimivuutta ja esitetään erilaisia vaihtoehtoja perhe-eläkejärjestelmän kehittämiseksi. Selvitys on tarkoitettu materiaaliksi, jonka pohjalta voidaan jatkovalmistella ja tehdä päätöksiä mahdollisista muutoksista perhe-eläketurvaan. Selvitysten pohjalta työryhmä on laatinut raportin (sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2017:19). Työryhmän esittämistä vaihtoehtoista kaikissa ehdotetaan, että opiskelevalle lapselle perhe-eläkettä maksettaisiin nykyistä pidempään. Asiassa eteneminen edellyttää jatkoneuvotte-luja työmarkkinoiden keskusjärjestöjen kanssa.

Helsingissä 3.5.2018

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila